

Vrubované hůlky

Vrubované hůlky (vrubovky) se užívaly například k evidenci zapůjčených věcí. Na hůlku se vyřezaly příslušné vroubky, poté se po délce hůlka rozštípla a věřitel i dlužník dostali po polovině se souhlasnými vroubky. Hůlka vylučovala pozdější jednostranné změny a předcházela sporům mezi oběma stranami.

Vrubovku si oblíbily i mimoevropské národy. Například v Číně byla po mnoho staletí nepostradatelná při uzavírání smluv. Svědectví o tom dodnes nalézáme v čínském písmu. Znak „kupní smlouva“ píše Číňané takto: 契. V tomto znaku třikrát přeškrtnutá svislá čára znamená vrubovanou bambusovou tyč a sousední složka nůž.

Zpravodajská hůl

Zpravodajské hole sloužily především k tomu, aby potvrdily, že jejich majitel je pověřen předat určitý vzkaz. Jindy znaky vyryté na holi sloužily poslovi jako pomůcka, aby si podle nich vzkaz lépe vybavil. A jestliže smysl znaků – na základě předchozí dohody – znal i adresát, stávalo se slovní vysvětlení zbytečným. Znaky na holi mohly vyjadřovat rovněž pozvání na lov, taneční slavnost nebo podobnou událost. Často sloužily k oznamování rodinných událostí, jindy se kmeny, které se ocitly v nouzi, takto obracely o pomoc ke svým sousedům.

Uzlové značky

Dalšími starodávnými upamatovacími prostředky byly uzlové značky. Číňané pletli šňůry z rákosu a třtiny a na ně přivazovali uzly ze třtiny nebo slámy, které sloužily k zaznamenávání číselných údajů. K stejnému účelu používali Inkové šňůry s uzly. Nazývali je kipu. Každé kipu tvořila hlavní šňůra, k níž byly přivázány vedlejší provázky. Barva šňůry označovala předmět: např. žlutá zlato, bílá stříbro, zelená obilí. Uzlíky na vedlejších šňůrách vyjadřovaly číselné údaje.

Jeskynní malby

Člověk uměl výborně kreslit i v době kamenné, to však až do konce 19. století nebylo známo. Španělský archeolog a malíř Marcelino de Sautuola narazil v roce 1879 nedaleko Santanderu na stopy pračlověka. Z vrstev půdy uložených ve spodní části jeskyně vykopával památky, jež vypovídají o životě člověka před 20 000–25 000 let.

Jednou vzal Sautuola do jeskyně s sebou dceru, a zatímco při svitu kahanu kopal, dívka se odvážila hlouběji do jeskyně a při pohledu na strop pojednou polekaně vykřikla. Na skále spatřila malby zvířat.

O deset let později bylo referováno o tomto objevu na vědeckém kongresu v Paříži. Účastníci kongresu označili předložené nákresy za padělky. V posledním desetiletí 19. století však byly v jihofrancouzských jeskyních rovněž nalezeny kresby pračlověka, které nález nedaleko Santanderu silně připomínaly. To musel už i vědecký svět uznat věrohodnost Sautuolova objevu. Jeden z nejvíce pochybujících archeologů Francouz Émile Cartailhac opravil téhož roku své někdejší názory v článku *Pochybovač lituje svého hříchu*.

Zdroje: KÉKI, B. 5000 let písma. Mladá fronta, 1984; z referátu Moniky Tomášů. Dostupné [on-line] z: <http://websidepbridy.wz.cz/20102011/gps/referaty/01/negramotnostalfa.pdf> [cit. 3. 6. 2013].